

İlk Dersimiz **BAYRAK**

İstiklal Bayrakla, İstikbal Maarifle

ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. İçeriğin metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayınlanamaz.

Yazarlar

Dr. Kubilay Ünsal, Dr. Yunus Özkul, Abdullah Telis, Ayça Akın Erdem, Bayram Karakaplan, Ebru Köse, Ercan Çümen, Erdem Yağcı, Feray Dağ, Gonca Karakuş, Halil İbrahim Özden, Kadir Korkutan, Kubilay Özaydın, Mehmet Ateş, Mehmet Emin Sarıkaya, Sabri Tunçel, Suna Kaya

Dil Uzmanı

Ferhat Er, Fügen Apa

Rehberlik Uzmanı

Füsun Akmanoğlu Onat

Program Geliştirme Uzmanları

Dr. Bilgen Kerkez, Lokman Güzelyurt

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı

Bülent Akça

Görsel Tasarım Uzmanı

Şükrü Ufuk Nayman

Çoklu Ortam Tasarımcıları

Dr. Gülbeden Çakmak, Esra Tanrısever, Gökhan Oskay, Gülşah Çiçek Hayta, Hanife Yolcu, Mehmet Yönyül, Pınar Acaroğlu, Tuncer Çetinkaya

2026

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

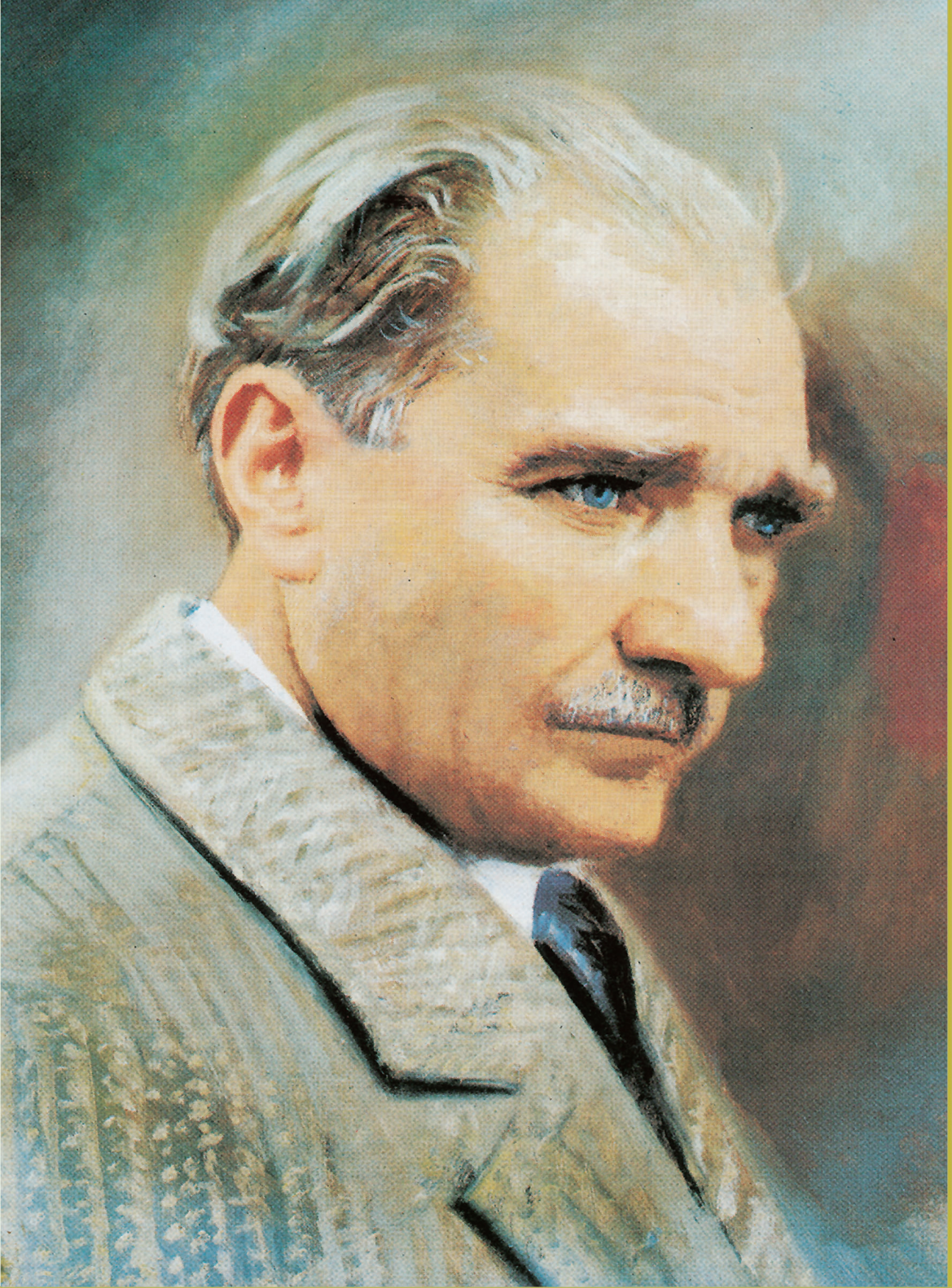
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaî bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	6
GİRİŞ	7
<i>Bayrak Şiiri</i>	8
KEŞFETME VE ANLAMA	9
<i>Mısralarda Ay Yıldız</i>	9
<i>Şairlerin Gözünden Türk Bayrağı</i>	9
<i>Bayrak Olayı (Kahramanmaraş 28 Kasım 19 19)</i>	11
<i>Bayrağın Gölgesindeki Hafıza</i>	12
<i>İstikbal Bayrakla, İstikbal Maarifle</i>	14
SONUÇ	16
<i>Slogan Oluşturma</i>	16
<i>Öz Değerlendirme Formu</i>	17
<i>Öğrenci Görüşleri</i>	18

ÖN SÖZ

Türk Bayrağı; milletimizin tarih boyunca verdiği varoluş mücadelesinin, bağımsızlık iradesinin ve ortak kader bilincinin en güçlü sembolüdür. Rengini aziz şehitlerimizin al kanından, ay ve yıldızını ise milletimizin sarsılmaz inancından alan bu mukaddes emanet; geçmişimizle bugünümüz arasında kurulan onurlu bir köprü, geleceğimize yön veren ortak bir değerdir. Şanlı bayrağımız, yalnızca dalgalandığı yerleri değil aynı zamanda bir milletin haysiyetini, birlik ruhunu ve özgür yaşama kararlılığını en güçlü şekilde temsil etmektedir.

Dalgalandığı yerde korku ve keder hissetmediğimiz bayrağımız geçmişimizle bugünümüz arasında kurulan sarsılmaz bir köprü, geleceğimize yön veren ışıktır. Milletimizin tarih sahnesinde var olma yok olma mücadelesi verdiği günlerde yurda ay yıldızının ışığı yetmiştir. Ay yıldızının ışığı ulu bir çınarın dalları gibi gücünü köklerinden, tarihinden alıp geleceğin aydınlık yarınlara uzanmıştır.

Tarih boyunca Türk milleti, bayrağını canı pahasına korumuş; onu istiklâlinin ve egemenliğinin vazgeçilmez nişanesi olarak görmüştür. Bu yönüyle Türk Bayrağı, milletimizin ortak hafızasında derin izler taşıyan, her nesle sorumluluk yükleyen millî bir değerdir. Bayrağımıza duyulan saygı; aslında bu topraklarda verilen mücadelenin, çekilen fedakârlıkların ve kazanılan bağımsızlığın bilincinde olmanın bir ifadesidir.

Millî Eğitim Bakanlığı olarak temel görevimiz, öğrencilerimizi yalnızca bilgiyle donatmak değil aynı zamanda millî ve manevi değerlerini bilen, bu değerlere sahip çıkan bireyler olarak yetiştirmektir. Eğitim, köklerinden beslenmeyen bir gelecek inşa edemez. Bu anlayışla hazırlanan elinizdeki materyal, Türk Bayrağı'nın tarihî serüvenini, taşıdığı derin anlamı ve milletimiz için ifade ettiği değeri genç nesillere doğru, anlaşılır ve kalıcı bir biçimde aktarmayı amaçlamaktadır.

Bu materyal sayesinde öğrencilerimizin, bayrağımızın bir sembol olmanın ötesinde ortak kimliğimizin ve toplumsal birliğimizin temel unsurlarından biri olduğunu kavramaları hedeflenmektedir. Aynı zamanda onlarda millî bilinç, sorumluluk duygusu ve ortak değerlere saygı anlayışının güçlenmesi amaçlanmaktadır. Bayrağına saygı duyan bir neslin, tarihine ve geleceğine de aynı hassasiyetle sahip çıkacağına yürekten inanıyorum.

Bu materyalin eğitim camiamıza ve öğrencilerimize değerli katkılar sunacağına; millî birlik ve beraberlik duygularını pekiştireceğine inanıyorum. Materyalin hazırlanmasında emeği geçen tüm eğitimcilerimize, katkı sağlayan kişi ve kurumlara teşekkür ediyor; hayırlı ve faydalı olmasını temenni ediyorum.

Yusuf TEKİN
MİLLÎ EĞİTİM BAKANI

GİRİŞ

Türk Bayrağı; Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlığını, vatanın bölünmez bütünlüğünü ve milletin birlik ve beraberliğini simgeleyen en önemli millî değerdir. Bayrak; bir ülkenin geçmişini, verdiği mücadeleleri ve ortak duygularını temsil eder. Bu nedenle Türk Bayrağı'na gösterilmesi gereken saygı, yasalarla güvence altına alınmıştır. Türk Bayrağı Kanunu, bayrağın doğru şekilde kullanılmasını sağlamak ve ona yapılabilecek saygısız davranışları önlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Türk Bayrağı Kanunu, 22 Eylül 1983 tarihinde kabul edilmiştir. Bu kanunda Türk Bayrağı'nın şekli ve özellikleri ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Buna göre Türk Bayrağı, kırmızı (al) zemin üzerine beyaz renkte ay ve yıldızdan oluşur. Ay ve yıldızın bayrak üzerindeki konumu ve ölçüleri belirli oranlara göre düzenlenmiştir. Bu kurallar sayesinde bayrağın her yerde aynı biçimde ve doğru şekilde kullanılması sağlanmıştır. Böylece bayrağın anlam ve değeri korunmuştur.

Kanunda, Türk Bayrağı'nın nerelerde ve hangi durumlarda kullanılacağı da belirtilmiştir. Devlet dairelerinde, okullarda, resmî kurum ve kuruluşlarda Türk Bayrağı'nın bulundurulması zorunludur. Millî bayramlarda, resmî törenlerde ve anma günlerinde bayrak göndere çekilir. Ayrıca bayrağın temiz, düzgün ve sağlam olması gerekmektedir. Yırtılmış, kirlenmiş, solmuş veya eskiyen bayrakların kullanılması yasaktır. Bu tür bayrakların uygun şekilde yenilenmesi gerekir.

Türk Bayrağı'na saygısızlık yapılması kesin olarak yasaklanmıştır. Bayrağın yere atılması, yerlere serilmesi, masa örtüsü ya da giysi gibi kullanılması doğru değildir. Bayrak üzerine yazı yazılması veya farklı semboller eklenmesi de yasaklanan davranışlar arasındadır. Bayrağın yakılması, yırtılması ya da alenen aşağılanması suç sayılır. Bu tür davranışlarda bulunan kişiler, Türk Bayrağı Kanunu ve Türk Ceza Kanunu'na göre cezalandırılır. Bu durum, devletin bayrağına verdiği önemi açıkça göstermektedir.

Türk Bayrağı sadece resmî günlerde değil, bağımsızlığımızın ve birliğimizin simgesi olarak her an başımızın üstündedir. Milletçe sevindiğimiz anlardan ortak üzüntü anlarında bayrak, milletin bir araya gelmesini sağlayan bir sembol hâline gelir. İnsanlar bayrak etrafında kenetlenerek ortak duygularını ifade ederler. Bu da bayrağın toplum üzerindeki birleştirici gücünü göstermektedir.

Sonuç olarak Türk Bayrağı Kanunu, Türk Bayrağı'nın taşıdığı tarihî ve millî değeri korumayı amaçlamaktadır. Bayrağa saygı göstermek, yalnızca bir yasal zorunluluk değil, aynı zamanda vatandaşlık görevidir. Her bireyin Türk Bayrağı'nı tanıması, anlamını bilmesi ve ona gereken özeni göstermesi millî bilincin gelişmesine katkı sağlar. Bayrağımıza sahip çıkmak, geçmişimize ve geleceğimize sahip çıkmak anlamına gelmektedir.

Etkinlik

Bayrak Şiiri

Amaç	Bayrak bilincinin toplumsal bağımsızlık ile tarihsel süreçteki önemini kavrayabilme
Yönerge	Aşağıdaki soruları verilen metin ve videodan yararlanarak cevaplayınız.

5 Ocak 1922 Adana'nın düşman işgalinden kurtulduğu gündür. Kurtuluş gününün yıldönümlerinden birinde Adana Lisesi Edebiyat Öğretmeni Ârif Nihat Asya, bayrak bağımsızlığın sembolü olduğu için, öğrencilerinden birine konu ile ilgili bir şiir okutmak ister. Ârif Nihat Asya istediği güzellikte bir şiir bulamaz. Bunun üzerine şair; 4 Ocak gecesi, bir gaz lâmbasının ışığı altında, sabaha kadar Türk edebiyatının hâlihazırdaki en güzel bayrak şiirlerinden birini yazar. Bu şiir aynı gün bir öğrencisi tarafından büyük bir kalabalığa okunur. Ârif Nihat Asya'ya haklı olarak "bayrak şâiri" unvanını almasını sağlayan *Bayrak* şiiri milletimizin gönlünde taht kurmuştur.

Arif Nihat
Asya'nın
Bayrak şiirini
dinlemek için
karekodu
okutunuz.

1. Şairin bu şiiri yazma sebepleri neler olabilir? İşaretleyiniz.

- ☐ Bayrağın ortaya çıkış sürecini anlatmak
- ☐ Ait olma bilinci kazandırmak
- ☐ Vatan sevgisi aşılacak
- ☐ Millî birlik ve beraberlik duygusunu güçlendirmek
- ☐ Bayrağı estetik ve duygusal bir anlatımla yüceltmek
- ☐ Bayrağın anlamını ve önemini genç nesillere anlatmak

2. Şair bayrağı "Kız kardeşimin gelinliği, şehidimin son örtüsü" ifadeleriyle tasvir etmektedir. Bu ifadelerin seçilme nedenini Türk kültürü açısından değerlendiriniz.

3. "Gölgede bana da, bana da yer ver" dizesinden hareketle bayrağın gölgesi, kişiyi tehlikelerden koruyan manevi bir çatı olarak düşünüldüğünde bu çatı altında yaşamak bir milletin geleceği ve bağımsızlığı için ne ifade eder? Açıklayınız.

4. Şair "Sabah olmasın, günler doğmasın ne çıkar / Yurda ay yıldızının ışığı yeter" diyerek bayrağı güneşten daha üstün bir ışık kaynağı olarak görür. Bir toplum en karanlık, en umutsuz anlarında neden manevi bir ışığa ihtiyaç duyar? Türk tarihinden örnekler vererek açıklayınız.

5. Türk Bayrağı'nın Türk milleti için taşıdığı millî ve manevi önemi sözlü olarak ifade ediniz.

KEŞFETME VE ANLAMA

Mısralarda Ay Yıldız

Türk milleti için bayrak, gökyüzünde dalgalanan bir kumaştan çok daha fazlasıdır; o, tarihin akışını değiştiren bir iradenin, hürriyet sevdasının ve binlerce yıllık bir medeniyetin özetidir. Türk şairleri de kalemlerini bu kutsal sembole mürekkep yaparken bayrağı sadece görsel bir güzellik olarak değil, bir milletin varoluş destanı olarak betimlemişlerdir.

Şairlerin gözünde bayrak, her şeyden önce fedakarlığın simgesidir. Mithat Cemal Kuntay'ın "Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır" mısrasında vücut bulduğu üzere o al renk bir boya değil, vatan toprağını sulayan şehit kanlarının yansımasıdır. Şairler için bayrak, toprağın vatanlaşma sürecindeki en son ve en yüksek mühürdür. Eğer bugün başımız dik, gökyüzümüz açık ise bu, bayrağın temsil ettiği o bedeli ödenmiş hürriyet sayesinde.

Arif Nihat Asya gibi ustaların dilinde bayrak, hayatın ta kendisidir. Şair onu kimi zaman bir genç kızın tertemiz gelinliğine, kimi zaman ise şehidin tabutuna serilen son örtüye benzetir. Bu yaklaşım, bayrağın Türk insanının doğumundan ölümüne kadar her anında yanında olduğunu, sevinçte ve kederde bir sığınak görevi gördüğünü gösterir. Şair için bayrak, sadece devletin değil, ailenin ve bireyin de onurudur.

Mehmet Akif Ersoy'un mısralarında ise bayrak, hürriyetin sönmez meşalesidir. "Korkma!" nidasıyla başlayan o eşsiz destan, bayrağın dalgalanışını milletin bekasıyla eş tutar. Şairlerin gözünde bayrak nazlıdır, hilaliyle kaşlarını çatığında dünya sarsılır; tebessüm ettiğinde ise mazlum milletlere umut olur. O, gökyüzünde dalgalandığı sürece bu topraklar üzerinde en son ocak tütecek ve bağımsızlık ruhu diri kalacaktır.

Etkinlik

Şairlerin Gözünden Türk Bayrağı

Amaç	Vatan ve bayrak sevgisini yansıtan şiirsel ifadelerin anlam derinliğini kavrayabilme
Yönerge	Aşağıdaki farklı şiirlerden alınmış dizeleri okuyarak soruları cevaplayınız.

Ay yıldızı, gökyüzünün
Ayla yıldızdan yüksek
Türk'ün alın yazısıdır;
Türk'tür onu yükseltecek.

Vazifemdir bayrağımı
Üstün tutmak her bayraktan.
Can veririm, kan dökerim
Vazgeçemem ben bu haktan.

Hasan Âli Yücel

Bayrağım al bayrağım
Türk dünyası bayrağım
Önünde boyun büktü
Dost ve düşman bayrağım

Bizlere güneş oldun
Aydınlandı dünyamız
Helal olsun hep sana
Dökülen kanlarımız!

Kemal Kahramanoğlu

Vatan

Hudut boylarında dalgalanan

Güzel bayrağımızda

Hâre hâredir.

Vatan

Küçük ellerin avuçladığı

Sâde bir toprak parçası değil çocuğum,

Toprakla büyüyen bir kutsal düşüncedir.

Nurettin Özdemir

Yıldız'ı Kosova'yı; hayranlıkla seyreden
Gökyüzünün ceddime, arz ettiği şükrandır!

Rengi on altı devlet; kuran yüce neslimin
Zaferleri uğrunda, sebil ettiği kandır!

Ey! Gaziler, şehitler; Al Bayrağın yoluna
Sizler gibi bizim de canlarımız kurbandır.

Hayati Vasfi Taşyürek

1. Şairlerin bayrağa seslenirken kullandıkları hitap biçimleri şiire nasıl bir duygu katmaktadır?
2. Şiirlerde bayrak ile vatan kavramı arasında nasıl bir ilişki kurulmuştur? Açıklayınız.
3. Siz bir şair olsaydınız Türk Bayrağı'na hangi duygularla seslenirdiniz? 4-6 dizek kısa bir şiir yazınız.

4. Bayrağın toplumun ortak hafızasını oluşturan değerlerden biri olduğunu düşünürsek bu hafızayı diri tutma noktasında gençliğe nasıl bir rol düşmektedir? Yazınız.

Bayrak Olayı (Kahramanmaraş 28 Kasım 1919)

Maraş işgalinde, işgalci güçlerin şehirde yaptığı taşkınlıklar huzursuz bir ortam oluşmasına neden olmuştu. Olaylar bir türlü durmak bilmiyordu. 27 Kasım 1919 gecesi Ermenilerin ileri gelenlerinden Hırlakyan'ın evinde bir balo tertiplenmişti. Ziyafette yemekler yenildikten sonra baloyu açmak ve Hırlakyan Ailesini şereflendirmek düşüncesiyle Guvernör Andre, Agop Hırlakyan'ın iki torunundan Osep'in kızı müstakbel Ermenistan Prensesi diye adlandırılan Helena'yı dansa davet etti. Genç kız; "Sizinle dans edememekten üzgünüm, çünkü kendimi hala esaret ve zillet içinde yaşayan bir kadın olarak görüyorum. Kalesinde Türk Bayrağı dalgalanan bir memlekette, Fransızların hâkim oldukları ve bizim emniyet ve hürriyet içinde yaşadığımızı nasıl düşünebiliyorsunuz?" diyerek, Guvernör Andrenin teklifini reddetti. Bunun üzerine askerlerine emir veren Komutan, Maraş kalesindeki Türk Bayrağı'nı indirdi.

28 Kasım 1919 Cuma sabahı Maraş'lı için kara bir sabahıdır. Yatağından kalkan Maraş'lılar, asırlardan beri kale burcunda dalgalanan şanlı bayraklarını göremediler. Bu olay şehri infiale sürükledi. Avukat Mehmet Ali Kısakürek derhal kaleme sarılıp "Alem-i İslam'a Hitap" beyannamesini yazarak şehrin muhtelif yerlerine dağıttırdı. Halkı Bayrağın indirilmesine tepki göstermeye davet etti. Bayrağının indirilmesi karşısında Maraşlılar sessiz kalamadı ve halk Cuma namazı vakti Ulu Cami'de toplandı. Ezan okunduktan sonra, camide toplanan halk "Bayraksız namaz kılınmaz" diye bağırmaya başladı. O esnada cami imamı Rıdvan Hoca "Aziz cemaat, bilirsiniz ki minbere Cuma hutbesi için çıkmadım, kalesinde düşman bayrağı dalgalanan bir millet hürriyetini kaybetmiş sayılır. Hürriyet olmayan bir yerde Cuma namazı kılmak caiz değildir" diyerek dağıtılan beyannamenin doğru olduğunu tasdik etti. Bunun üzerine Maraşlılar topluca Kaleye hücum ederek, indirilen bayrağı yeniden kale burçlarına dikti ve Cuma namazını orada eda ettiler.

Bu olay bir milletin zor şartlar altında da olsa bayrağı için neleri göze alabileceğinin tarihi bir kanıtıdır.

Maraşlım!

Bir Hamaset Destanı Nakşedildi Bağrına
Yurdumun Arslanları Öldü İman Uğruna
Ruhlarda Bayraklaşan Allah İçin Savaştır
Bu Şehitler Diyarı, İşte bu yer Maraş'tır.

Kaynak: www.kmev.org.tr

Amaç	Hikâye kahramanıyla empati kurup Türk Bayrağı'nı bir onur mirası olarak içselleştirebilme
Yönerge	Aşağıdaki işlem adımlarını uygulayınız.

1. Adım: Hazırlık

- Bir insan, her şeyini kaybettiğinde onu hayata bağlayan ne olabilir?
- Metnin başlığı olan "Bayrağımızın Altında" ifadesi tahtaya yazılır ve metnin okunmasına geçilir.

Bayrağımızın Altında

Zafer yolunda unutamayacağım yüzlerden biri Hatice Nine'nin yüzüdür. Salihli'de yangın yıkıntıları ortasında nasılsa kalmış beş on evden birinde idim. Halk, bir türlü kâbusun geçtiğine inanmıyor, bir türlü uyuyamıyordu. Boş sokaklarda kadın erkek dolaşüyor, hep çocuklar gibi koşuyorlardı.

Ortalık ağarıyor, hâlâ kadınlar, gelip gidiyor, hâlâ birbirimizin boynuna sarılıp koklaşıyoruz, hâlâ geçen günleri konuşuyorduk ve Hatice Nine, en son gelenlerdendi. Ben artık yatağıma uzanmıştım. Ev sahibi kadınla çıktı, o da geldi, boynuma sarıldı ve bana öyle geldi ki, bu zafer arasında bütün Salihli'deki kadınların kimi sevgili bir vücudu, hepsi yerini yurdunu, hatta karnını doyurabilmek güvenini kaybettikleri için orada alınlarından uçan siyah endişe gölgesi Hatice Nine'de yoktu. Oysa ki, en fakiri, en ihtiyarı ve en halsiziydi. Yanıma gelmek için birkaç defa duvara dayanmıştı. Ama kıymetli esmer bir kösele gibi buruşuk yüzünde, ihtiyar siyah gözlerinde muradına ermiş bir ruhun huzuru ve olgunluğu vardı.

- Nine, senin evin yandı mı?

- Hey oğul, ben beş defa muhacir oldum, beş defa evim yandı. Ben Üsküp'ten beri beş defa düşman bandırasından (bayrak) bizim bayrağa kaçtım. Bunlardan evvelisi gün ümidi kesince, bir tek oğlumu aldım, size, bizim bayrağa kaçtım.

- Bayrağımızı çok mu seversin, Nine?

Birdenbire buruşuk yüzü üzerinden bir göz yaşı seli aktı, kurumuş ellerini kaldırdı, içinde sevgili bir şey varmış gibi avuçlarını öptü:

- Sevmek ne demek, oğul? Ben elli senedir onu kovalıyorum. Dünyada oğlumdan başka dikili ağacım kalmadı. Bayrağımız nereden çıktıysa ben de oradan çıktım.

Her gün buradan kaçıp size gelmek istiyordum. Her gün, burada ölürsem, mezarım bandıra altında kalırsa diye çıldırıyordum. Ama düşmanlar bırakmıyorlar, öteye kaçmak için bizim de ne atımız, ne arabamız vardı. Sonunda baktım, ben ihtiyarlıyorum, siz gecikiyorsunuz, sürüne sürüne size kaçmaya karar verdim. Yolda ölürsem, oğlum sırtında ölümü bizim bayrağın olduğu yere götürecekti. Sonunda bizimkiler geldiler! Hep deli gibi fırladık, fakat az imişler, arkadan daha çokluk gelsin diye çıktılar. Ben de arkalarından çıktım gittim, ta onların yanına! Ayaklarım şişti, dilim dışarı çıktı, ama onları buldum.

- Bayrağımız Salihli'ye büyük ordu ile girdi, artık çıkmaz, dediler. Oğlum beni askerlerden aldığı bir eşekle buraya getirdi. Döndü ve sıkı sıkı bir daha boynuma sarıldı. Ne yangın, ne facia, ne zarar ve ziyan, ne de işkencenin onca, manası vardı. Hayatta bir tek önemli şey vardı: Öldüğün zaman cesedinin düşman bandırası altında kalmaması! Basit ve sade.

- A yavrum, dedi, artık Tanrı emanetini istediği dakika alsın, toprağım bizim bayrağın altında olacak!

Halide Edip Adıvar, *Dağa Çıkan Kurt*

2. Adım: Derinleşme

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. "Metinde Hatice Nine, 'Ben Üsküp'ten beri beş defa düşman bandırasından bizim bayrağa kaçtım,' diyor. Bu cümledeki 'kaçış' fiziksel bir yer değiştirme midir, yoksa ruhsal bir sığınma arayışı mıdır?" Açıklayınız.
2. "Hatice Nine'nin 'Dünyada oğlumdan başka dikili ağacım kalmadı' demesine rağmen, yüzünde 'muradına ermiş bir ruhun huzuru' olması hangi çelişkiyi, nasıl bir erdemle açıklar?" Açıklayınız.
3. Metnin sonundaki "Hayatta bir tek önemli şey vardır: Öldüğün zaman cesedinin düşman bandırası altında kalmaması!" cümlesinin bugünün dünyasında ne ifade ettiğini beyin fırtınası yaparak arkadaşlarınızla tartışınız.

3. Adım: Uygulama

Sınıf gruplara ayrılır veya bireysel çalışılır.

Yönerge: "Hatice Nine yangından kaçarken yanına sadece oğlunu almış. Ancak biz biliyoruz ki, o manevi olarak sırtında çok daha ağır yükler taşıyor. Hatice Nine'nin görünmez heybesini siz dolduracaksınız."

Tahtaya bir heybe/çanta görseli çizilir ve ikiye bölünür:

- Heybenin birinci gözüne metinden hareketle Hatice Nine'nin arkada bıraktığı maddi değerleri yazınız.
- Heybenin ikinci gözüne Hatice Nine'nin taşıdığı manevi değerleri yazınız.

Görev: Öğrenciler, Hatice Nine'nin ağzından, bugünün gençlerine hitaben 3 cümlelik bir "Miras Notu" yazarlar. Bu not, onun heybesindeki en değerli şeyi anlatmalıdır.

Örnek Öğrenci Çıktısı: "Evladım, evin yanabilir ama onurun yanmaz. Ben sana mal mülk değil, gölgesinde huzurla uyuyacağın bir bayrak bırakıyorum."

4. Adım: Değerlendirme

Öğretmen, Hatice Nine karakterinin Türk edebiyatındaki "Anadolu Kadını" arketipini (Halide Edip'in Ateşten Gömlek'indeki Ayşe gibi) temsil ettiğini belirtir.

Çıkış Bileti: Öğrencilerden dersten çıkmadan önce şu cümleyi tamamlamaları istenir: "Hatice Nine için bayrak bir kumaş parçası değil, demektir."

Amaç	Toplumsal birlik için bayrağın değerini anlamlandırma ve ona gösterilecek saygının ardındaki nedenleri kavrayabilme
Yönerge	Aşağıdaki işlem adımlarını uygulayınız.

1. Adım: Öğretmeniniz rehberliğinde 4-6 kişilik gruplar oluşturarak grup sözcüsü seçiniz.
2. Adım: Aşağıdaki verilen metni ve görseli inceleyiniz.

Milletler, tarihlerindeki dönüm noktalarını ve onları bir arada tutan unsurları bayraklarında resmeder. Türk Bayrağı bağımsızlığı, bağımsızlığın bedelini, birlik ve beraberliği hatırlatan bir simgedir. Bayrağa bu sebeple törenlerde, anıtlarda, resmî günlerde ve yas günlerinde gereken ciddiyet gösterilir. Bayrak, toplumsal hafızanın kısa yoludur. Tek bir görüntüyle köklü bir tarihi çağırır. Bu sebeptir ki bayrağa gösterilen saygı birlik duygusuna, ortak emeğe, sevince ve acıya gösterilen saygıdır.

Bayrak, bir ülke işareti olmaktan öte kurulan bağın resmidir. Millî müsabakalar sonrasında birlikte yapılan kutlamalar aidiyet duygusunun bir ürünüdür. Karşılaşma sonrasında evlerin pencere ve balkonlarında sergilenen Türk Bayrağı, bu ortak duygunun ifadesidir. Aynı duygudaşlık millî bayramlar ve resmî günlerde de yaşanmaktadır. Bu tür zamanlarda bireysel kimliklerin yerini toplumsal kimlikler alır. Bireyselleşmekten çıkılarak daha büyük bir bütünün parçası olunur.

Asker uğurlamalarında bayrak, toplumsal anlamı güçlü bir sembol olarak öne çıkmaktadır. Bu ortamlarda bayrak; ayrılığı, sorumluluğu ve beklentiyi temsil eden bir unsur olarak kullanılmaktadır. Geride kalanların temennileri ile göreve gidenlerin taşıdığı sorumluluk, bayrak aracılığıyla sembolleştirilmektedir.

Türk Bayrağı bize, kendimize saygının bir temsilidir.

Bayrağı korumak temsil ettiği değerleri geleceğe aktarmaktır. Bu değerleri okumak, okutmaktır. Gösterilen sevgi, saygı ve gayretle yaşatılacak bir mirastır.

3. Adım: Grup üyelerinizle metinde bayrağa yüklenen duygu, değer ve sorumlulukla ilgili en az üç anahtar kelime belirleyiniz.

4. Adım: Aşağıdaki soruları grubunuzla inceleyerek her soru için en az iki somut davranış belirleyiniz.

- Bayrak sevgisini gelecek nesillere aktarmak amacıyla nasıl bir tutum ve davranış sergilenmelidir?
- Bayrağı ve bayrağın temsil ettiği ortak değerleri korumak için sosyal medya paylaşımlarında hangi kurallara uyulmalıdır?
- Törenlerde bayrağa yönelik hangi tutum ve davranışlara dikkat edilmelidir?

5. Adım: Grubunuzun ortak kararıyla belirlediğiniz davranışlardan 4-6 maddelik Ortak Değerler Sözleşmesi hazırlayınız.

6. Adım: Hazırladığınız Ortak Değerler Sözleşmenizi sınıf arkadaşlarınıza sununuz.

7. Adım: Belirlenen sözleşmeleri sınıf panosunda sergileyiniz.

GRUP DEĞERLENDİRME FORMU		Evet	Kısmen	Hayır
1	Etkinlik iş birliği içinde yapılmıştır.			
2	Konuya uygun davranışlar belirlenmiştir.			
3	Sözleşme uygulanabilir olarak hazırlanmıştır.			

Amaç	Türk Bayrağı'nın tarihsel kökenini, millî kimlikteki yerini ve birleştirici gücünü yorumlayabilme
Yönerge	Aşağıdaki işlem adımlarını uygulayınız.

1. Adım: Öğretmeninizin rehberliğinde heterojen üç grup oluşturunuz.

2. Adım: Her grup için bir sözcü belirleyiniz.

3. Adım: Grup olarak aşağıdaki konulardan birini seçiniz.

1. Konu: Türk Bayrağı'ndaki hilal ve yıldızın tarihî kökeni
2. Konu: Tarihteki Türk bayrakları
3. Konu: Bayrağın günlük hayattaki ve özel günlerdeki birleştirici gücü

4. Adım: Ulaştığınız sonuçları grup sözcüleri aracılığıyla paylaşınız.

5. Adım: Grup olarak belirlediğiniz konuyla ilgili özgün sloganlar oluşturunuz.

6. Adım: Aşağıdaki soruları cevaplandırarak grup çalışmasını tamamlayınız.

1. Bayrağın rengi neden "kırmızı" değil de özellikle "al" olarak ifade edilir?
2. Türk Bayrağı'nı gördüğümüzde hissettiğimiz "güven" duygusunun kaynağı nedir?
3. Aşağıdaki cümleleri tamamlayınız.

Bayrak benim için

.....

.....

..... demektir.

Çünkü

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Öz Değerlendirme Formu

Bu form, "İlk Dersimiz Bayrak" çalışmasını değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmanızla ilgili ifadeler size uygunsa "**Evet**", biraz uygunsa "**Kısmen**", uygun değilse "**Hayır**"ı işaretleyiniz. Tüm ifadeleri işaretlemeyi unutmayınız.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ		Evet	Kısmen	Hayır
1	Bayrak bilincinin toplumsal bağımsızlık ile tarihsel süreçteki önemini kavrayabildim.			
2	Vatan ve bayrak sevgisini yansıtan şiirsel ifadelerin anlam derinliğini kavrayabildim.			
3	Hikâye kahramanıyla empati kurup Türk Bayrağı'nı bir onur mirası olarak içselleştirebildim.			
4	Türk Bayrağı'nın tarihsel kökenini, millî kimlikteki yerini ve birleştirici gücünü yorumlayabildim.			
5	Toplumsal birlik için bayrağın değerini anlamlandırma ve ona gösterilecek saygının ardındaki nedenleri kavrayabildim.			

Açıklama: Çalışmanız hakkında aşağıda istenen görüşlerinizi yazınız.

Çalışmam sırasında şu bilgileri öğrendim:

Çalışmam sırasında şu noktalarda zorlandım:

Çalışmamı yeniden yapacak olsaydım şunlara dikkat ederdim:

Değerlendirme: Çalışmalarınızı verimli şekilde sürdürebilmeniz için "Hayır" ve "Kısmen" seçeneklerini işaretlediğiniz konuları tekrar ediniz. İhtiyaç duyduğunuz konuları öğretmeninizden destek isteyerek tamamlayınız.

ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Burak (16 yaşında)

Bayrağımızı gördüğünde neler hissediyorsun?

Bayrağımıza her baktığımda içimde tarif edemediğim bir duygu uyanıyor. Rüzgârda dalgalanışını izlerken, bu topraklar için canını hiçe sayan insanları düşünüyorum. Belki onları hiç tanımadım ama bugün özgürce yaşayabiliyorsam, bunun bedelinin ne kadar ağır olduğunu biliyorum.

Bayrağımızın kırmızısı sadece bir renk değil; umutla, cesaretle ve fedakârlıkla yoğrulmuş bir hatıra. Ay ve yıldız ise karanlık zamanlarda bile yolumuzu aydınlatan bir ışık gibi. Okul bahçesinde İstiklâl Marşı okunurken gözlerimi ondan ayırmak içimden gelmiyor. Çünkü o an, kendimi bu ülkeye ve bu millete ait hissediyorum.

Fatma Mina (18 yaşında)

Bayrak sevgisinin bireysel ve toplumsal faydaları neler olabilir?

Bir lise öğrencisi olarak bazen kendimi yorgun hissettiğim anlar oluyor. Ama bayrağımızı gördüğümde kendimde yeniden güç buluyorum. Bana, vazgeçmemem gerektiğini hatırlatıyor. Daha çok çalışmam, ülkeme faydalı bir insan olmam gerektiğini fısıldıyor sanki.

Bayrağımıza sahip çıkmak, sadece onu sevmekle sınırlı değil. Onun uğruna verilen emeklere, dökülen gözyaşlarına layık bir hayat yaşamaktır. Ben de bir öğrenci olarak, bayrağımın altında başım dik, yüreğim dolu bir şekilde yürümek istiyorum. Çünkü bu bayrak, benim en kıymetli emanetim.

Aybüke (17 yaşında)

Bayrağın Türk milleti açısından önemi nedir?

Türk toplumu için bayrak, sadece bir devlet sembolü değil; ortak geçmişimizin ve birlikte yaşama irademizin ifadesidir. Bayrak, bizi aynı değerler etrafında birleştiren en güçlü unsurlardan biridir. Farklı düşüncelere sahip olsak bile, bayrağın altında aynı millet olduğumuzu hissederiz.

Bayrağımız, tarih boyunca verilen mücadeleleri ve yapılan fedakârlıkları hatırlatır. Bu yüzden ona duyulan saygı, aslında bu vatan için can veren insanlara duyulan saygıdır. Türk toplumunda bayrak; bağımsızlığın, özgürlüğün ve birlik duygusunun simgesidir.

Bence bayrağın önemi, insanlara ortak bir sorumluluk yüklemesidir. Bayrağın altında yaşayan herkesin, bu ülkeye karşı görevleri vardır. Çalışmak, dürüst olmak, birbirine saygı duymak ve ülkesini ileriye taşımak da bayrağa sahip çıkmanın bir yoludur. Bu nedenle Türk toplumu için bayrak, geçmişle gelecek arasında kurulan güçlü bir bağıdır.

